

*Filharmonični
festival*
**6 baročne
glasbe**

*Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija*

*spletni
koncert*

Glasba na vodi

8. januar 2021 ob 19.30

Programska zasnova festivala:
Alfredo Bernardini

V živo na www.filharmonija.si

spletni koncert

Glasba na vodi

8. januar 2021 ob 19.30

**Orkester
Slovenske
filharmonije**

Alfredo Bernardini dirigent

Ana Dolžan koncertna mojstrica

spored

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Glasba na vodi

Suita št. 1 v F-duru, HWV 348

Ouverture (Largo - Allegro)

Adagio e staccato

Allegro - Andante - Allegro da capo

Passepied

Air

Bourrée

Hornpipe

Andante

Minuet I, II

Georg Philipp Telemann (1681–1767)

Glasba na vodi

Hamburška oseka in plima, TWV 55:C3

Ouverture

Sarabande: Speča Tetida

Bourrée: Tetida se zbudi

Loure: Zaljubljeni Neptun

Gavotte: Najada mu vrača ljubezen

Harlequinade: Šaljivi Tritoni

Tempête: Viharni Eol

Menuet: Prijetni Zefir

Gigue: Oseka in plima

Canarie: Veseli mornarji

Georg Friedrich Händel

Glasba na vodi

Suiti št. 2 v D-duru, HWV 349,
in št. 3 v G-duru, HWV 350

Ouverture (Allegro)

Alla Hornpipe

Sarabande

Rigaudon I, II

Minuet I, II

Gigue I, II

Minuet

Lentement

Bourrée

Po njegovi zgodnji glasbeni izobrazbi bi sklepali, da bo **Georg Friedrich Händel** postal cerkveni glasbenik, on pa se je že takoj odločil drugače. Pri sedemnajstih je na željo pokojnega očeta začel študirati pravo v rodnem Halleju. Hkrati je nastopil poskusno leto kot organist v tamkajšnji reformirani stolnici, a si je kmalu premislil, opustil tako študij kakor orgljanje v cerkvi in odšel v Hamburg. Prvi večji uspeh je doživel že pri devetnajstih s svojo prvo opero za tamkajšnjo operno hišo, a v mestu ni ostal dolgo, saj se je leta 1706 odpravil v Italijo. Pridobil je zaupanje najpomembnejših rimskih mecenov, kot so bili bogati markiz Ruspoli ter kardinali Colonna, Pamphilj in Ottoboni. Po njihovem naročilu je komponiral opere, oratorije in kantate.

Händel se je v Anglijo prvič odpravil jeseni 1710 in v začetku naslednjega leta očaral londonsko občinstvo z opero *Rinaldo*. Takrat je kljub zaposlitvi na dvoru v Hannoveru veliko potoval. Dve leti pozneje se je vrnil v London in se tam naselil za stalno. Menda ga je več mestnih dam in gospodov prosilo, naj se vrne, ker jim je bila njegova glasba tako všeč, da jim ni ugajalo nič drugega. Njegov dotedanji delodajalec v Hannoveru, volilni knez Georg Ludwig, je računal na angleški prestol. Uporabil ga je kot agenta, saj so trdili, da je dobro poučen o zdravju angleške kraljice. Händel se je na njenem dvoru zaposlil decembra 1713. Le dobrih sedem mesecev pozneje je na angleški prestol sedel Georg Ludwig in postal Jurij I.

Leta 1717 je Händel navdušil kralja z orkestrskimi suitami, ki so jih pozneje poimenovali **Glasba na vodi**. Izvedli so jih 17. julija na odprtih barkah, ki so po Temzi plule iz Whitehalla v štiri kilometre in pol oddaljeni Chelsea in nazaj. Neki Londončan je dogodek opisal v svojem dnevniku: »Okrog osmih zvečer se je kralj podal na svojo barko. Poleg nje je bila tista, na kateri so bili glasbeniki. Vsega skupaj jih je bilo približno petdeset: trobente, rogovi, oboe,

fagoti, prečne in kljunaste flavte, violine in basovska godala, a nobenih pevcev. Glasbo je posebej za to priložnost napisal slavni Händel, rojen v Halleju in glavni dvorni skladatelj njegovega veličanstva. Kralju je glasba tako ugajala, da so jo po njegovem naročilu izvedli kar trikrat, dvakrat pred večerjo in enkrat po njej, čeprav je vsaka izvedba trajala po eno uro. Večer je bil tako prijeten, kakor bi si lahko želeli ob tej priložnosti, in ni bilo mogoče prešteti bark in čolnov, polnih ljudi, ki so hoteli poslušati glasbo. Da bi bila zabava še imenitnejša, je gospa Kielmansegg organizirala izbrano večerjo v vili pokojnega lorda Ranelagha ob reki pri Chelseaju. Kralj je odšel tja ob enih zjutraj, se poslovil ob treh in se okrog pol štirih vrnil v palačo St. James. Baron Kielmansegg je plačal 150 funtov [danes to ustreza 28.500 evrom] zgolj za glasbenike.«

Angleški kralj
Jurij I.
(1660–1727)
*Godfrey
Kneller, 1714*

Opazovalci niso spregledali, da na dogodku ni bilo kraljevega sina in prestolonaslednika. To so pripisovali razdoru, ki ga je kralj poskušal zakriti z vrsto poletnih prireditev, tudi s slavnostno plovbo po Temzi. Poleg tega so menili, da je ta končno prinesla spravo med kraljem in Händlom. Podobne vodne zabave so v poletnih mesecih prirejali že prej in nekatere je spremljala glasba, a je Jurij I. Händlu šele jeseni 1715, po treh letih, plačal šest mesecev dela na dvoru v Hannoveru.

Glasbo na vodi sestavljajo tri suite. V prvi imata pomembno vlogo rogova, v drugih dveh pa poleg godal nastopajo trobente in prečna flavta. Händel je v Londonu takrat verjetno prvič komponiral za rogove in njihovo zvočno barvo prihranil za stavek, ki sledi uverturi in *Adagiu* s solistično oboo. Izvedbi na prostem najbolj ustrezajo stavki s trobentami, po zasedbi s flavto pa sklepamo, da so morali glasbeniki igrati neposredno ob kraljevi barki.

Westminstrski most z županovo procesijo na Temzi
Canaletto, 1747

Takratni komentatorji so poudarjali, da je glasba nastala prav za zabavo na vodi, danes pa nekateri ugibajo, da je Händel uporabil obstoječi orkestrski suiti ali koncerta ter jima dodal stavke z rogovi in trobentami, morda tudi efektne imitacije angleških podeželskih plesov. Izvirni rokopis je izgubljen, a je v desetletjih po nastanku dela sledila vrsta izvedb in notnih izdaj. Med najzgodnejšimi ohranjenimi viri so priredbe za čembalo. Zgodnji tiski vsebujejo le izbor skladb, orkestrske različice vseh stavkov pa so izšle šele proti koncu 18. stoletja.

Georg Philipp Telemann je štiri leta mlajšega Händla spoznal že leta 1701. Takrat je nameraval zaradi nasprotovanja družine docela opustiti glasbo in se posvetiti študiju prava. Iz rojstnega Magdeburga se je v ta namen podal v univerzitetno mesto Leipzig in v avtobiografiji pozneje zapisal, da bi »malo manjkalo, da bi se tam zaradi poznanstva z že takrat pomembnim gospodom Händlom znova zastrupil z glasbo«. Gospod Händel je imel ob tem srečanju komaj šestnajst let. S Telemannom sta ostala dobra prijatelja in si dopisovala še štirideset let pozneje, ko je Händel živel v Londonu. Telemann se je v tistem času začel zanimati za botaniko in za pomoč zaprosil tudi nekatere kolege. Händel mu je poslal zaboj eksotičnih rastlin s pripisom, da strokovnjaki potrjujejo njihovo prav posebno redkost.

Händel in Telemann sta ustvarila več podobnih skladb, tudi pasijona na besedilo Bartholda Heinricha Brockesa in oratorija z naslovom *Mesija*. Telemann je kot direktor hamburške operne hiše izvajal tudi Händlove opere, Händel pa je sledil njegovim objavljenim zbirkam, si iz njih izposojal motive in jih s pridom uporabljal v svoji glasbi.

Telemannova programska suita, poimenovana **Hamburška oseka in plima**, je nastala leta 1723, šest let po Händlovi *Glasbi na vodi*, za slovesnost ob stoti obletnici mestnega admiralitetnega kolegija. Ta je bil za Hamburg življenjskega pomena, saj je skrbel za usmerjanje ladij, navigacijske oznake, varen ladijski promet in zavarovanje vodnih plovil. Na slavnostih ob njegovi obletnici 6. aprila so z razvijanjem zastav in s streljanjem topov sodelovale tudi nekatere ladje. Oblasti so izbrale Telemanna kot najpomembnejšega skladatelja v mestu. Orkestrsko suito so izvedli na sijajnem banketu, sledila pa ji je še Telemannova serenada s pevci. V tej so poleg poosebljenega Hamburga in reke Labe nastopili tudi bogovi morja, trgovine in vojne Neptun, Merkur in Mars. V časopisu so zapisali, da so se na prireditvi zabavali starešine, mestni svetniki, trgovci in skoraj štirideset pomorskih kapitanov. Poleg serenade so hvalili tudi suito, navedli vseh deset stavkov in poudarjali, da so izredno učinkoviti in nadvse primerni za slavnostno priložnost.

Telemann je v suitnih stavkih naslikal naravne pojave in mitološke like, ki so jih poznali pomorščaki. Značilni dvodelni *Uverturi*, ki kaže najprej mirno in zatem razburkano morje, sledi portret morske boginje in Ahilove matere Tetide. Nežna *Sarabanda* s kljunastima flavtama in godali ponazarja njen spanec, *Bourrée* pa jo predstavi povsem budno.

Pogled na Hamburg
Paul Heineken, 1730

Gospodar oceanov Neptun se zaljubljeno ziblje v stavku *Loure*, ki ga obarvata prečni flavti, v lahkotni *Gavoti* pa se z njim spogleduje razigrana nimfa tekočih voda. Neptunov sin Triton nastopa v groteskni *Harlekinadi* s solističnimi pasažami za basovska glasbila, ki jih spremljajo pizzicati višjih godal. V viharnem stavku po vzoru takratnih francoskih oper morje razburka gospodar vetrov Eol, a za ravnovesje nemudoma poskrbi nežni bog zahodnega vetra Zefir. Sklepna stavka nas vrneta na realna tla. Plimovanje, ki ga z vzponom in spustom skozi tri oktave nakazuje *Giga*, ni bilo pomembno le za samo pristanišče, temveč tudi za delovanje mestne kanalizacije. Sklepno besedo imajo mornarji, ki razposajeno zaplešejo, preden se porazgubijo po mestnih krčmah.

Domen Marinčič

Alfredo Bernardini se je rodil v Rimu in se leta 1981 preselil na Nizozemsko, da bi se specializiral za baročno oboo in staro glasbo. Študiral je pri Bruceu Haynesu in Kjuju Ebbingu ter po šestih letih diplomiral na Kraljevem konservatoriju v Haagu. Leta 1985 se je pridružil novoustanovljenemu Baročnemu orkestru Evropske unije. Odtlej je nastopal po vsej Evropi, v Rusiji, ZDA, Kanadi, Japonski, Kitajski, Koreji, Maleziji, Egiptu, Izraelu, Južni Ameriki in Avstraliji. Sodeloval je z ansambli, kot so Hespèrion XX, Le Concert des Nations, La Petite Bande, Amsterdamski baročni orkester, Freiburški baročni orkester, The English Concert, Bach Collegium Japan in Balthasar Neumann Ensemble. Posnel je več kakor sto zgoščenk. Leta 1989 je z bratoma Grazzi ustanovil ansambel Zefiro. Njihovi posnetki so dobili vrsto priznanj, tudi nagradi Cannes Classical Award in Diapason d'or de l'année.

Alfredo Bernardini je vodil orkestre v Italiji, Franciji, Nemčiji, Španiji, Portugalski, Belgiji, Nizozemski, Irski, Danski, Norveški, Poljski, Veliki Britaniji, Švedski, Kanadi, Avstraliji, Izraelu, Venezueli in na Kubi. Dirigiral je tudi Baročnemu orkestru Evropske unije. Raziskuje zgodovino pihal in objavil je več člankov v strokovnih revijah. Med letoma 1992 in 2015 je poučeval baročno oboo na amsterdamskem konservatoriju, zdaj pa je profesor na Univerzi Mozarteum v Salzburgu. Več let je poučeval tudi na Visoki šoli za glasbo Katalonije (ESMUC) v Barceloni. Vodil je delavnice in tečaje na glasbenih akademijah in poletnih tečajih po vsej Evropi, v Izraelu, Avstraliji in obeh Amerikah.

Koncert z baročnimi glasbili

12. januar 2021 ob 19.30

Alfredo Bernardini baročna oboa

Paolo Calligaris baročni fagot

Žiga Faganel baročna violina

Martin Sikur baročni violončelo

Tomaž Sevšek čembalo

spored **Händel** | **Hotteterre** | **Corelli** | **Platti** | **Pla**

Sprehod po baročni Italiji

15. januar 2021 ob 19.30

Orkester Slovenske filharmonije

Alfredo Bernardini dirigent

Monika Babič, Nicola Bignozzi oboa

Tibor Kerekeš, Dejan Glamočak trobenta

spored **Corelli** | **Veracini** | **Durante** | **Albinoni** |

Vivaldi

Koncert na vodi Družinski koncert

16. januar 2021 ob 11.00

Orkester Slovenske filharmonije

Alfredo Bernardini dirigent

Franci Krevh povezovalec

spored **Händel** | **Telemann**

Filharmonični
festival
6 baročne
glasbe

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Koncertni list **Glasba na vodi**

Izdala: **Slovenska filharmonija**

v. d. direktorja in umetniškega vodje OSF: **Matej Šarc**

v. d. umetniškega vodje ZSF: **Gregor Klančič**

Programska zasnova festivala: **Alfredo Bernardini**

Avtor spremne besede in urednik biografije:

Domen Marinčič

Jezikovni pregled: **Ana Kodelja**

Oblikovanje in prelom: **Vlado Trifkovič**

Slikovno gradivo:

Angleški kralj Jurij I. (1660–1727)

Godfrey Kneller, 1714 (Narodna portretna galerija v Londonu)

[https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02444/
King-George-I](https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02444/King-George-I)

Westminstrski most z županovo procesijo na Temzi

Canaletto, 1747 (Center Yale za britansko umetnost)

<https://collections.britishart.yale.edu/catalog/tms:4994>

Pogled na Hamburg

Paul Heineken, 1730 (Državna in univerzitetna knjižnica v Hamburgu)

<https://resolver.sub.uni-hamburg.de/kitodo/PPN670036293>

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu

Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov

na **info@filharmonija.si**.

Ljubljana, januar 2021

ISSN 2350-5117

*Filharmonični
festival*
**6 baročne
glasbe**

*Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija*

Slovenska filharmonija

Kongresni trg 10, 1000 Ljubljana

T 01 2410 800, **F** 01 2410 900

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija -
Academia philharmonicorum

@SFilharmonija

@slofilharmonija

Partnerja:

NOVA Lastra
GLASBENI BUTIK
Urška Cerar Kramar s.p.

S&S
SALON KLAVIRJEV
Silič in sinova